

מחשבות על אהוד ברק או על האופורטוניזם

כבר מספר שבועות שאני מתלבט אם ראוי לחשוב ולכתוב על הנושא הזה (של אהוד ברק ואופורטוניזם). מצד אחד מדובר בנושא נקודתי ואישיותי ואילו אנו, אנשי השמאל, מתעניינים בעיקר בתהליכים ו/או תופעות חברתיות. מצד שני, נראה שהעניין הנקודתי הזה משקף את ומשפיע על ההתפתחויות בישראל בעשור האחרון.

המוקד שלי אינו הסיפור המיתולוגי על גנרל צעיר אשר התרברב בין מיודעיו על עתידו כראש ממשלה תוך הבעת חוסר עניין בשאלה מטעם איזו מפלגה. גם לא אדוש בתרגיל המבריק האחרון של הפרישה ממפלגת העבודה תוך הקמת מפלגה פיקטיבית שכל ענינה מתמקד בשותפות בקואליציה הממשלתית. המוקד שלי הוא ההתנהלות של אהוד ברק לפני פסגת קמפ דייוויד (2000), במהלך הפסגה, ולאחריה.

נהרות של דיו נשפכו כבר בניסיון להבין את אותה פגישת פסגה, שאין להפרידה ממה שקדם לה וממה שבא לאחריה. הרבה מחברינו סבורים שהפסגה עצמה הייתה תרגיל ביחסי ציבור אשר מטרתו הייתה מלכתחילה להאשים את הצד הפלסטינאי בסרבנות שלום, לייסד את תזת ה"אין פרטנר", להחליש את הלחץ הבין-לאומי על ישראל, ולהרוס את "מחנה השלום" הישראלי כגורם פוליטי מרכזי.

תמיד התקשיתי להאמין בתיאורית הקונספירציה הזאת (כמו גם בתיאוריות קונספירציה אחרות): תיאוריות קונספירציה מניחות יכולות משחק ארוכות טווח בהרבה ממה שניתן למצוא בשחקנים הפוליטיים הרגילים (ואהוד ברק אינו יוצא דופן מבחינה זאת). לדעתי, אהוד ברק יוצא דופן רק בקיצוניות של האופורטוניזם שלו. התיאוריה שלי, לפיכך, היא שלפני הפסגה הוא הזניח את תהליך השלום עם הפלסטינאים מתוך אופורטוניזם, במהלך הפסגה הוא ניסה להגיע ל"הסכם-תכתיב שלום" מתוך אופורטוניזם, ולאחריה הוא פעל כפי שפעל מתוך אופורטוניזם.

בכל אחד מן המקרים מדובר בהתנהגות השואפת להשגת מרב התועלת המיידית תוך חוסר מחויבות לאיזו שהיא השקפת עולם סדורה ועקרונית והתעלמות מההשפעות לטווח ארוך. אכן, בזמנים השונים של שנת 2000, נראו צעדים שונים בנושאים תועלת מיידית מרבית, ובאופן לא מפתיע שינוי רדיקאלי (ז"א מהותי ומתמשך) של מדיניות ממשלת ישראל ביחס לפלסטינאים לא נחוות אף פעם בנושא תועלת מיידית.

העניין האפשרי בהסבר המוצע לעיל הוא שהסבר זה חל לא רק על אהוד ברק אלא גם על חלקים נרחבים בציבור הישראלי, ובפרט על רוב הציבור המאפיין את עצמו ככזה ש"התפקד מחברותו במחנה השלום". ההשתייכות של אותם "מפוקחים" ל"מחנה השלום" לא הייתה מבוססת מעולם על מחויבות לעקרונות עמוקים או על חזון ארוך טווח של יחסי שכנות המבוססים על שלום, צדק ושוויון. לפיכך התמיכה של ציבור זה בתהליך השלום, ברגע נתון, תלויה בשאלה אם הוא נראה כדאי באופן מידי או בטווח הזמן הקצר. המסקנה הינה שאין מנוס מניסיון לחנך את הציבור לעקרונות של צדק ושוויון ולחזון המיוסד עליהם.

עודד גולדרייך, תל-אביב
פברואר 2011